

Understøttende indsatser

1. januar 2025

Indledning

Understøttende indsætter tager afsæt i, at det pædagogiske læringsmiljø skal tilgodeses alle børn.

Børn gør altid det bedste de kan, derfor er det de voksne omkring barnet, der skal gøre noget andet, hvis et barn ikke trives. Understøttende indsætter fordrer, at vi gør det sammen. Et tydeligt fokus på ledelse og professionelle fællesskaber, samt organisering af en indsatsstrappe med et solidt pædagogisk fundament, danner grundlag for understøttende indsætter i Dagtilbud i Aabenraa Kommune.

Vi gør det sammen

Det pædagogiske personale i barnets dagtilbud har sammen med andre relevante fagprofessionelle et ansvar i at støtte børn i forskellige udfordringer og sikre, at alle børn deltager i fællesskabet. Det pædagogiske læringsmiljø organiseres og tilrettelægges således, at det også tilgodeser og understøtter børn i udsatte positioner.

På dagtilbudsområdet samarbejder vi om at forbedre børnefællesskaber og pædagogiske læringsmiljøer, med afsæt i det enkelte dagtilbuds hverdag og kultur. Det inkluderende afsæt indebærer, at fokus rettes mod det pædagogiske personales handlemuligheder samt organiseringen af et pædagogisk læringsmiljø for børnene, så de trives, udvikles, lærer og dannes.

Samarbejdet mellem medarbejdere og ledelse er af allerstørste vigtighed i arbejdet med understøttende indsætter. Lederens rolle bliver central, da det er lederen der skal facilitere et miljø for samarbejdet, hvor medarbejdere er tværfagligt nysgerrige samt deler viden og erfaring. Det er afgørende, at viden om pædagogiske læringsmiljøer omsættes til en pædagogisk hverdag, der er til gavn for alle børn igennem hele dagen.

Ledelse – ledelse – ledelse

Et ledelsesmæssigt fokus er helt afgørende for at understøttende indsatser i dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljøer er velkoordinerede, fagligt funderede og tilpasset børns individuelle behov i det almene fællesskab.

I Dagtilbud arbejder alle ledere sammen om at sikre:

- Høj faglig kvalitet der bevirker, at alle medarbejdere er kompetente til at møde børnenes forskelligartede behov i det almene fællesskab
- Et fokus på en helhedsorienteret understøttende indsats for det enkelte barn i dagtilbuddet
- Inddragelse, ejerskab og fælles ansvar i opgaveløsningen
- Samarbejdsfora der danner ramme for vidensdeling, erfaringsudveksling og refleksioner i professionelle fællesskaber.

Professionelle fællesskaber

Samarbejdet omkring en understøttende indsats betragtes som et kollegaskab.

Kollegaskaber er en indsats i sig selv og skal prioriteres. Vidensdeling, refleksion og udvikling sker i gensidige og ligeværdige samarbejdsfora.

Det professionelle fællesskab indbefatter:

- Åbenhed og nysgerrighed i et forpligtende samarbejde
- Et kontinuerligt pædagogisk udviklingsarbejde, hvor gensidige forventninger, justeringer og evalueringer sker i dialog
- Et tydeligt fokus på forældreinddragelse i arbejdet med og om en understøttende indsats, hvor konkrete indsatser justeres og evalueres løbende i dialog med forældrene

Organisering af understøttende indsatser

Understøttende indsatser forankres ud fra en indsatsstrappe.

I samarbejde vil dagtilbuddet og Specialpædagogisk Team yde understøttende indsatser til børn i udsatte positioner, samt udvikle det pædagogiske læringsmiljø.

Specialpædagogisk Team består af specialpædagoger, der har specialiseret sig på områder som; specialpædagogik, neuropædagogik, leg, didaktik, facilitering m.v.

Indsatsstappen er bestående af tre trin, henholdsvis to grønne og en rød.

Trin 1 Tidlig indsats.

Udvikling af lege- og læringsmiljøer.

Forventningsafstemme formål og mål for opgaven.

(Bilag 1)

Trin 2 Udvidet indsats.

Udvikling af lege- og læringsmiljøer, med særligt fokus på barnet og børnegruppen.

Udarbejdelse af handleplan med formål og mål for opgaven.

(Bilag 2)

Trin 3 Særlig indsats.

Børn der vurderes at have brug for en særlig indsats for at kunne udvikles og trives. Handleplaner og en pædagogisk udviklingsbeskrivelse danner grundlag for en samlet kontekstbeskrivelse. En pædagogisk udviklingsbeskrivelse udarbejdes i et samarbejde mellem pædagog og specialpædagog.

Koordinator fra Specialpædagogisk Team udarbejder kontekstbeskrivelsen. Denne danner sammen med beskrivelse udarbejdet af PPR grundlag for fremadrettet koordinering og indsats. Det er lederen af Specialpædagogisk team, der vurderer og koordinere særlige indsatser.

Udarbejdelse af handleplan med formål og mål for opgaven.

(Bilag 3)

Specialpædagogen understøtter indsatser på alle tre trin. Ressourcefordeling ved særlige indsatser justeres af lederen af Specialpædagogisk Team, i henhold til tilgængelige ressourcer i det samlede Dagtilbud.

Tværf professionelle samarbejdspartnere tager del i indsatsen under alle tre trin, når det vurderes nødvendigt for barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det tværf professionelle samarbejde indbefatter relevante aktører fra blandt andet Tosprogsteamet, PPR, Børn og Familie samt Sundhedsplejen.

Indsatstrappen i Dagtilbud

Trin 3:
Særlig indsats (Zoomer ind på barnet)

Trin 2:
Udvidet indsats (zoomer ind på børnegrupper og barnet)

Trin 1:
Tidlig indsats i Dagtilbuddets Børnefællesskaber/Læringsmiljø (Zoomer ud på lærings- og legemiljøer – og zoomer ind på børnefællesskaber/barnet)

Barnets lov § 82 og § 83

Formålet med barnets lov § 82 og § 83 om særlige dagtilbud til børn er at give særlig støtte og behandling til børn med betydeligt og varigt nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Såfremt et dagtilbud vurderer, at barnets behov ikke kan dækkes gennem ophold i et tilbud efter dagtilbudslovens bestemmelser, kontaktes ledelsen af Specialpædagogisk Team. Der udarbejdes herefter en beskrivelse til Børn og Familie med afsæt i pædagogiske iagttagelser omkring barnet i det eksisterende miljø. Barnet skal være indstillet og kendt af PPR. Barnets dagtilbud sørger for forældresamtykke, når der etableres kontakt til Specialpædagogisk Team.

Koordinering

- Leder af dagtilbud og leder af Specialpædagogisk Team vil forventningsafstemme og koordinere mindst én gang årligt
- Leder af Specialpædagogisk Team orienterer mindst én gang halvårligt Dagtilbudschefen og leder af PPR om igangværende særlige indsatser.
- Understøttende indsatser koordineres og afstemmes før opstart mellem leder af dagtilbuddet og specialpædagog
- Leder af dagtilbud og specialpædagog forventningsafstemmer nuværende og kommende indsatser mindst én gang pr. kvartal
- PPR vil som minimum altid inddrages i en rød indsats jf. indsatsstappen
- Specialpædagogen deltager i samarbejdsfora i institutionen, hvilket planlægges i samspil mellem specialpædagog og leder af dagtilbuddet. Dette værende sig på f.eks. personalemøder, stuemøder, træffetider, refleksions rum, mm.

Links til relevante henvisninger

Børne- og Uddannelsesudvalget
[Understøttende indsatser i Dagtilbud - høring](#)

[Godkendelse af organisering af de understøttende indsatser i Dagtilbud](#)

Indsatstrappen, trin 1-2:
[Dagtilbudsloven](#)

§ 1, § 7 og § 8.

Indsatstrappen, trin 3:
[Dagtilbudsloven](#)

§ 3a, stk. 4. og § 4, stk. 2.

Barnets lov:
[Dagtilbudsloven](#)

§ 4, stk. 3.

Overgange:
[Overgange fra dagtilbud](#)

Trin 1: Generel indsats i Dagtilbuddets Børnefællesskaber / Læringsmiljø

Mikkel er 4 år gammel og går i Månebakken integrerede institution. I institutionen undres pædagogerne over, at Mikkel ofte kommer i konflikt. Han ses sjældent fordybe sig i længere tid ad gangen og de andre børn høres ofte sige hans navn lettere irriterede. I samarbejde med specialpædagogen aftales der at undersøge, hvad der kunne ligge bag adfærden. Specialpædagogen deltager i praksis på stuen og får øje på, at de typer af fællesskaber, der tilbydes børnene, bærer præg af at være stillesiddende, finmotoriske aktiviteter med en høj grad af voksenstyring. Mikkel ses ofte henvende sig til de andre børn, hans krop er i fart og han ses ofte skubbe til reglerne og normerne på stuen. Derfor sætter specialpædagogen en refleksionsproces i gang om, hvordan de i fællesskab kan justere på de fællesskabstyper, der bliver tilbudt børnene for på denne måde at skabe mulighed for meningsfuld deltagelse. Det bliver aftalt, at der skal arbejdes med "børns vilde lege" som en måde at bevæge fællesskaberne.

Fokus på:

Deltagelsesmuligheder – Stillesiddende fællesskab. De professionelle lærerprocesser. Pædagogiske diskurser. Normer. For forståelse. Pædagogiske positioneringer/roller. Børneperspektiver. Legen. Pædagogisk organisering. Fællesskabets NUZO. Didaktik. Relationskompetencer. Indretning. M.M.

Trin 2: Udvidet indsats (zoomer ind på børnegrupper og barnet)

Case:

Julie er 3,7 og går i Sommerhavens børnehaven. Pædagogerne på Julies stue har observeret, at Julie udtrættes hurtigt i løbet af dagligdagen. Det ses ved et øget niveau af konflikter, som dagen skrider frem samt, at hendes krop kompenserer for udmattelsen ved at øge tempoet for til sidst så at falde helt sammen enten i form af søvn eller gråd. I samarbejdet mellem pædagogerne og specialpædagogen, besluttes det at iværksætte en indsats, hvor der udarbejdes en plan for pauser i løbet af dagen samt pædagogiske aktiviteter til pausen. Det aftales, at specialpædagogen står for at implementere pauserne, og der opsamles tegn fra alle på, hvad der virker. På trin 1 arbejdes der med at gøre hverdagen mere overskuelig og det besluttes, at der etableres "børneaula" (hvor børnene med billeder tjekker ind og ud), at samlingsstunder og aktiviteter understøttes med konkrete og at mindre legegrupper bliver et fælles indsatsområde på stuen.

Fokus på:
Indsats fra trin 1 samt...
Børnens deltagelsesmuligheder. Individuelle indsatser i gruppen. Specialpædagogiske tiltag. Remidere (afhjælpe/råde bod på).
Aktionslæring (prøvehandling).

Trin 3: Særlig indsats (zoomer ind på barnet).

Case:

Ole er 4,9 og går i Grankoglens integrerede institution. Ole er født med en genfejl, der bevirker, at han udtrættes hurtigt, har kognitive og sproglige vanskeligheder og har svært ved at overskue forandringer. Ole viser dog også tegn på, at han er interesseret i børnefællesskabet og deltager i kortere perioder aktivt i stuens fælles aktiviteter. I mindre rammer ses han opsøge og tage initiativer til leg og samspil med de andre børn. Her arbejdes på alle tre niveauer for at imødekomme Oles behov for understøttelse. På trin 1 arbejdes der med at gøre stuens struktur og forventninger synlige for alle børn ved hjælp af visuelle hjælpemidler. Der laves tiltag med faste pladser til såvel samling som spisning, og der er et kontinuerligt fokus på at inddrage børneperspektivet. På trin 2 laves der aftaler om, at Ole har et pausested med sanselegetøj og Ole har en særlig rolle i forbindelse med overgange, hvor han er den voksnes hjælper for at understøtte forudsigeligheden. På trin 3 arbejdes der med tiltag væk fra gruppen, hvor Ole får mulighed for at øve sig i eksempelvis samspil med et enkelt andet barn og en voksen, kommunikative færdigheder osv. Indsatsen varetages af både pædagogen og specialpædagogen. De voksne omkring Ole har en bevidst og kontinuerlig opmærksomhed på at forbinde konteksterne.

**Fokus på:
Indsats fra trin 1 og 2.
Barnets læring og behov. Kompenserende indsats. Specifik viden om diagnoser.**